

Magie hunebedden vastgelegd

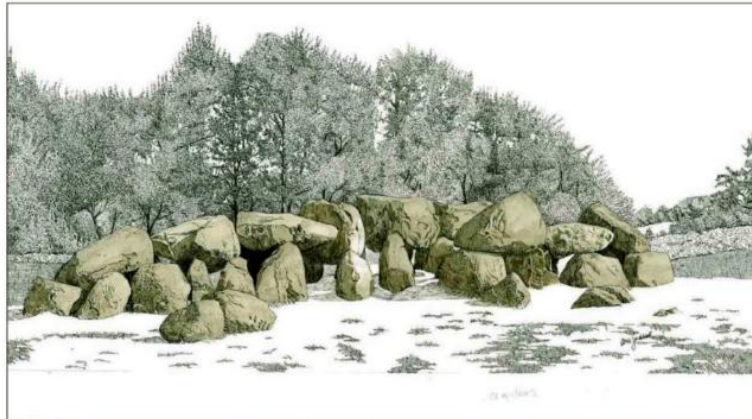
▶ Alle 54 in één boek met sepia tekeningen

Door de eeuwen heen hebben dichters, schilders en schrijvers inspiratie opgedaan in Drenthe. De weidse heidelandschappen, beken en beekdalen, veenrestanten en bossen zijn geschilderd, getekend en beschreven.

Hero Moorlag

Arie Goedhart uit Hoozeveeën is een door Drenthe geïnspireerde tekenaar en schilder. Ging het in zijn boek 'Drenthe inspireert' (2014) om de Drentse beken, nu komt hij met het schitterende boek 'Hunebedden inspireren'. Beide boeken zijn uitgegeven bij Stichting Het Drentse Boek in Beilen. Na één hunebed te hebben getekend, werd Arie gegrepen door schoonheid en compositie van de gestapelde keien en wilde meer. In ruim twee jaar bezocht hij alle nog bestaande 54 hunebedden in Groningen en Drenthe, fotografeerde en tekende ze. Het boek met sepia tekeningen en begeleidende teksten wordt vrijdag 11 januari om 15.00 uur gepresenteerd in Kunsthuis Venendal, Hoofdstraat 9 in Hoozeveeën. Iedereen is van harte welkom. De expositie van de tekeningen, samen met keramiek van Marijke Kloosterman, duurt tot 24 februari.

Onder het kopje 'Ieder hunebed een eigen karakter' vertelt directeur Hunebedcentrum Borger Harrie Wolters in het voorwoord dat het de eerste keer is dat alle 54 hunebedden in één boek staan. In het eerste hoofdstuk legt Wolters uit dat de keien in de voorlaatste IJstijd, 150.000 jaar geleden, door het landschap vanuit Scandinavië naar Drenthe zijn geschoven. Nadat het ijs zich 12.000 jaar geleden



Het grote hunebed D53 bij Havelte. Uit 'Hunebedden inspireren'.

Arie Goedhart ©

had teruggetrokken, kwamen de eerste bewoners, mammoetjagers en verzamelaars. Deze mensen waren nomaden. Zo'n 5400 jaar geleden zocht een groep mensen een vaste plek om te wonen. Zij waren de eerste landbouwers. Naar de vorm van hun aardewerk noemen archeologen hen het trechterbekervolk. Maar deze mensen staan beter bekend als de hunebedbouwers. Het moet een krachtsinspanning van jewelste zijn geweest deze tonnenzware keien op elkaar te krijgen en er een graf van te maken. Aardewerk en andere grafritten van veel hunebedden werden later gestolen en de keien kapot geslagen. Met het gruit verharde men zandwegen. De 54 hunebedden die resten, zijn in feite ruïnes. Maar ze zijn van zo groot geologisch en archeologisch belang, dat ze zijn opgenomen in het Unesco Geopark De Hondsrug. Dominee en historicus Johan Picardt (1600-1670) woonde in

Drenthe. Hij dacht dat de bouwwerken van keien door huynen (reuzen) waren gemaakt. Huynenbed, hunebed, een bed voor reuzen.

Papelozie Kerk

De hunebedden in Drenthe en Groningen worden aangegeven met een letter en een nummer. In Drenthe met een D, in Groningen met een G. Iedereen kent het grote hunebed D53 bij Havelte. Er is één hunebed met een naam. Het is de Papelozie Kerk bij Schoonoord, hunebed D49. Toen de Rooms-Katholieke Kerk in de zestiende eeuw protestante bijeenkomsten verbood, werden kerkdiensten in het geheim gehouden. Hagepreken. Hunebed D49 diende als kansel waaromheen het protestante volk samenscholde, uiteraard zonder papen (rooms-katholieken). Archeoloog Albert Egges van Giffen (1884-1973), de 'Vader van de Hunebedden', gaf de hunebedden

hun nummer, te beginnen bij hunebed D1 bij Steenberg ten zuiden van Roden. In het boek van Arie Goedhart staat dit hunebed dan ook als eerste, gevolgd door het gehavende hunebed D2 bij Westerveelde en het hunebeddenpaar D3 en D4 bij Midlaren. Steeds wordt de plek beschreven. Bij enkele tekeningen staat een extra interessante beschrijving of een gedicht. Bijzonder is hunebed D13 bij Eext. Er is een grafuimte en het geheel is met aarde bedekt, zoals oorspronkelijk alle hunebedden. Arie laat dat duidelijk op de tekening zien. Persoonlijk vind ik de tekeningen met bomen achter het hunebed de mooiste, zoals de tekening van hunebed D18 bij Rolde en D19 en D20 bij Drouwen. Borger heeft het grootste hunebed, D27, bijna 23 meter. Wat opvalt, is het grote plezier waarmee de hunebedden en hun directe omgeving zijn getekend. Het boek inspireert!

Een bijzondere wintergast op heidevelden van Drenthe

Als natuurbeheerder en natuurfotograaf heb je altijd nog wensen om bepaalde soorten eens van dichtbij te kunnen zien en te observeren. En het mooiste is het dan dat ze zich ook nog eens goed laten fotograferen. Voor mij behoorde de klapekster ook in die categorie. Veel gezien op grote afstand boven in de toppen van solitaire struiken op de heide. Tot begin vorige maand. Ineens liet hij zich van dichtbij observeren. Laat nu juist in die maand voor RTV-Drenthe in het programma ROEG de klapekster de soort van de maand zijn.

De klapekster is in Europa de grootste uit de familie der klauwieren, waartoe ook de grauwe klauwier behoort. De klapekster is een wintergast die je op de Drentse heide en in de vennen kunt tegenkomen. Meestal zie je ze alleen, maar in totaal gaat het om kleine aantallen. Ze komen veelal uit Zweden en bezetten elk jaar ongeveer hetzelfde winterterritorium. De aantallen per jaar verschillen nogal en lijken mede af te han-



De klapekster.

Albert Kerssies ©

gen van het voedselaanbod in hun broedgebied. De muizenpopulatie speelt daarbij een belangrijke rol.

Voorraad op doornen

Eind achttiende eeuw werd de klapekster ook wel de 'blauwe of grijze klauwier' genoemd. Het verenkleed is een mengsel van grijs,

zwart en wit. De bovenzijde van kop en rug zijn grijs. Oogstreep, vleugels en staart zijn zwart en de onderzijde is crème wit. Kenmerkend is zijn bruinzwarte haaksnavel. Net als andere klauwieren spijst de klapekster zijn voedselvoorraad op scherpe voorwerpen, zoals doornen van meidoorn en

sleedoorn, of op prikkeldraad. Het voedsel bestaat uit muizen, kleine zangvogels, loopkevers en ondermeer wormen. De Duitse naam 'raubwürger' past hier wel goed bij. Ze behoren tot de kleine rovers in het veld.

Een boeiende waarneming op een zaterdagmiddag in december. Zo ineens vliegt er een grijs zwart vogeltje door mijn ooghoeken. Meteen ben je dan attent en probeert het te volgen. Het bijzondere was dat hij dicht in de buurt bleef zitten, soms op een stengel van een braamstruik, soms zelfs in de top van een dorre akkerdistel. Regelmatig kwam hij terug met een worm en at die ter plekke op. Fraai liet hij zien dat hij af en toe eerst bidt voordat hij zich op de prooi stort. Ruim een half uur heb ik mogen genieten van deze bijzondere wintergast. Een mooie middag, voor mij de soort van de maand december 2018. Hoop dat ook u in het nieuwe jaar veel verrassende natuurmomenten mag beleven.

Albert Kerssies